

Almázia

Kultúrna príloha

Banská Štiavnica – kandidát
na titul Mesto kultúry 2019

31. máj 2018
číslo 3.

samostatne
nepredajné

Moje korene siahajú do Štiavnice

Organizátorské nadšenie sa vo mne prebudilo niekedy pred letom 2013. Bola som vychovaná na hudbe štiavnického hudobného festivalu Jazznica a on mal zrazu skončiť. Môj vek sa pohyboval len máličko po dvadsiatke a moje organizačné skúsenosti kdesi na podobnej úrovni, no energie vziať veci do „vlastných rúk“ som mala až až.

Od roku 2013 si festival prešiel mnohými zmenami a z Mini Jazznice vznikol v roku 2015 formát Zvuk for Štiavnica. Nový, svieži, hravý, láskavý, komorný. Pod hlavičkou môjho OZ Spectaculum a vedením vysnívaného tímu mladých ľudí, ktorí už niekoľko rokov neúnavne rozvíjajú toto hudobné podujatie. Na čele so mnou ako kreatívnou riaditeľkou a dramaturgičkou festivalu.

V živote sa riadim notoricky známym výrokom „Proste to urob!“ (v angličtine „Just do it!“). Stačí len vstať zo stoličky a ostatné už príde „samé“.

Občas pozabudnem na to, že sa „nudím“, a preto som si k práci projektovej manažérky Vysokiej školy výtvarných umení v Bratislave, produkčnej hudobného vydavateľstva Real Music House, externej bookerky pre Novú Cvernovku v Bratislave, hudobnej reportérky pre Interez.sk, manažérky niekoľkých slovenských kapiel a riaditeľky festivalu Zvuk for

Štiavnica pridala spoluprácu na projekte Mesto kultúry 2019.

Prečo? Preto, lebo vidím veľký potenciál v našom malom meste v srdci Slovenska, v ktorom som prežila polovicu môjho života.

Preto, lebo si myslím, že talenty treba pochytiť už od útleho veku a dať im väčší priestor k ich (v mojom prípade) hudobnému rozletu. Preto, lebo mi nestačí len to, že veľa „externistov“ prináša do Štiavnice, hlavne počas leta, nevídanú kultúrnu všehochuť. Nastupujúca turistická revolúcia v návštevnosti domácich „podsitnianskych rytierov – obyvateľov mesta“ ešte úplne neprebudila.

Aj preto som naplánovala so skupinou hudobných profesionálov sériu workshopov s názvom „Hudba robí človeka“. Ak sa Banská Štiavnica stane Mestom kultúry 2019, tak pod mojou organizačnou taktovkou v spolupráci so Základnou umeleckou školou v Banskej Štiavnici a jej pedagógom Martinom Jánošíkom budú s periodicitou raz mesačne prebiehať workshopy v priestoroch ZUŠ.

Naším spoločným cieľom je dať deťom možnosť rozvinúť radosť z hry a umenie improvizovať.

Primárnou cieľovou skupinou budú žiaci ZŠ (6 – 15 r.) s menšou či väčšou skúsenosťou a znalosťou hry na akýkoľvek hudobný nástroj. Možnosť zúčastniť sa dostanú nielen deti z mesta, ale aj z okolitých dedín regiónu. Dĺžka trvania každého workshopu bude 2 dni. V závere druhého dňa sa uskutoční verejná

rom podpora prepojenia starého a nového ducha i myslenia mesta.

Naším cieľom je búrať predsudky voči iným kultúram, národom, národnostiam, rasám či pohlaviam.

prezentácia výstupu z workshopu. Krátke koncerty detských orchestrov sa tak stanú živou pozvánkou a predskokanmi iných projektových výstupov partnerov Mesta kultúry 2019. Mottom celej série workshopov je: „To, čo nás v škole nenaučili, nás naučia vďaka praktickým ukážkam naši lektori“. A my potom mamám, otcovi, starým rodičom, tetám a ujom predvedieme to, čo vieme. Lektormi workshopov budú renomovaní hudobníci a umelci pohybujúci sa na pomedzí viacerých hudobných žánrov a pôsobiaci v rôznych oblastiach hudby naprieč celým Slovenskom.

Druhým z projektov Mesta kultúry 2019, na ktorom som sa rozhodla organizačne a dramaturgicky spolupracovať s Mestom Banská Štiavnica, je dvojdný hudobný festival. Predstaví prepojenie moderného sveta a tradícií formou ethna a world music. Tieto žánre spájajú pôvodnú hudbu rôznych krajín s moderným poňatím interpretácie. V tomto duchu je záme-

foto: Jana Bezek Trio,
zdroj: Saša Pastorková

To podporí aj sprievodný program vo forme verejných či školských prednášok, diskusií a workshopov na témy spoznávania iných národov, kultúr, názorov s cieľom vzájomného zblížovania ľudí. Okrem hlavného koncertného programu v priestoroch kultúrneho centra bude súčasťou programu aj nečakané koncertovanie hudobníkov či kapiel v škole, na úrade či vo fabrike. K world a ethno hudbe sa tak dostanú aj tí obyvatelia, ktorí by si ju inak nikdy nevyočuli. Verím, že budete aj naďalej sledovať dianie v malom tvorivom laboratóriu Mesta kultúry 2019. Tiež vás srdečne pozývam na tohtoročný festival Zvuk for Štiavnica 2018, ktorý bude v dňoch od 21. – 24. júna 2018 otvárať festivalovú sezónu v našom meste!

Saša Pastorková
za OZ Spectaculum, partner
projektu Mesto kultúry 2019

Prví obyvatelia na sídlisku Drieňová

Sídlisko Drieňová je domovom veľkej časti obyvateľov Banskej Štiavnice. Žijú síce v jednom z najkrajších miest na Slovensku, ich domovy však nie sú v starých mestských domoch alebo v romantických baníckych domčekoch. Našli ich v panelákových bytoch na sídlisku mimo historického centra. Zaujímalo nás, ako sa na Drieňovej bývalo voľakedy, v jej začiatkoch, a ako sa tam žije dnes. Preto sme v prvom čísle prílohy Almázia uverejnili výzvu „Hľadáme prvého žijúceho Drieňovčana“. Ozvali sa nám manželia Ivan Beňo a Jarmila Beňová. Do prvého paneláku na Drieňovej sa ako jeho prví obyvatelia nastahovali v júni 1982.

Prečo ste sa pristahovali na sídlisko Drieňová?

Sťahovanie do nášho bytu na Drieňovej bolo už naše štvrté sťahovanie. Najprv sme spolu bývali na Katovej ulici, potom na pletárskom internáte, ďalej v jednoizbovom byte na Križovatke a v bytovke pod Kalváriou. Rodina sa nám rozrastala a my sme potrebovali vyriešiť naše bývanie. Prišla ponuka od Plety na byty na Drieňovej, ktoré sa vtedy stavali. Dali sme si žiadosť a konečne sme sa definitívne usadili.

Aké boli hlavné dôvody stavby nového sídliska?

Do Štiavnice prichádzalo veľa nových ľudí v súvislosti s rozširovaním banskej činnosti. Založili si tu rodiny a ostali tu už natrvalo. V meste sa veľmi nedalo bývať, domy tam boli v zlom stave. V tej dobe sa takmer v každom meste stavali sídliská, paneláková výstavba bola štandardným riešením bytovej otázky mesta.

Prečo sa stavalo práve na Drieňovej?

Pred výstavbou sídliska tu boli len lúky, polia a v podstate rovina. Nebolo nutné robiť veľké terénne úpravy a to bola veľká výhoda. Zároveň má toto miesto aj veľkú nevýhodu a to je takmer celoročný

vietor. Už naši rodičia hovorievali, že na Drieňovej nikto nikdy stavať nebude, lebo tam strašne fúka.

Preto bol ako prvý postavený panelák, v ktorom bývame. Mal slúžiť ako vetrolam. Zachytáva severný vietor, a to sme dlhé roky, až do výmeny okien, silno pocítovali. Cez staré okná nám fúkalo tak, že sme nemuseli vetrať. V zime nám cez ne občas i nasnežilo...

Bývali ste tu už v časoch, kedy bola väčšina sídliska vo výstavbe. Ako sa Vám tu vtedy žilo?

Boli sme v tomto dome prvými nájomníkmi. Pamätáme si ho ešte ako stavbu. Samotný byt bol po dokončení veľmi pekný a tešili sme sa z neho. Malo to však aj veľa úskalí. V kuchyni boli plynové sporáky, ale plyn zo začiatku vôbec nešiel. Tak sme varili len na elektrických dvojplatničkách. Prišla nedeľa a všetci zapli dvojplatničky. A zrazu, okolo desiatej doobeda, elektrina vypadla! Našťastie tu blízko býval elektrikár, ktorý nás vždy zachraňoval. Opravoval poistky, vymieňal drôty.

Veľmi dlho nefungoval ani výťah. S každou maličkosťou sme chodili po schodoch. Najťažšie to bolo, keď sa nám narodilo naše tretie dieťa. Vtedy bolo treba nosiť zvlášť dieťa, zvlášť kočík a chodiť hore-dole až na piate poschodie.

Okrem plynu sme mali problémy aj s vodou. Stále niečo nefungovalo. Koľkokrát sme v zime museli roztápať sneh, aby sme mali aspoň trochu úžitkovej vody.

foto: výhľad na Drieňovú
zdroj: SBM

Ako to vyzeralo, keď bolo sídlisko len jedna veľká stavba?

foto: Prvý panelák,
zdroj: Jozef Čabák

Zo začiatku to bolo strašné. Ľudia to tu posmešne prezývali Klondajk. Najhoršie to bolo počas jesene, všade samé blato! Zvykli sme si so sebou brávať náhradné topánky. Cesty ešte neboli. Všade boli nejaké jamy, pretože kopali vodu alebo plyn. Cez ne sme prechádzali po drevených lávkach. Nemali sme vôbec vyriešený odpad. Ľudia tu pribúdali, ale dosť dlho trvalo, kým nám zabezpečili kontajner. Čo sa dalo, to sme museli páliť, zvyšok sme hádzali do jám.

Naozaj tu nič nefungovalo. Nebola tu žiadna infraštruktúra ani obchod. Museli sme chodiť nakupovať na Križovatku. Po nejakom čase vznikol jeden malý, akurát na nákup pečiva. Prvý zelovoc bol na Kolpašskej ceste, v kríkoch popod cestou, v búde narychlo postavenej z dreva. Keď nám konečne postavili obchod, žilo už na Drieňovej dosť veľa ľudí a obchod nestačil. Bolo bežné čakať v dlhých radoch.

Rozvíjal sa na Drieňovej aj komunitný život? Stretávali ste sa a poznali navzájom?

Skoro všetci v našom vchode tu žijeme od začiatku, možno až na dva byty. Nastahovali sme

sa sem ako mladé rodiny, všetci sme mali malé deti. Mali sme dosť iných starostí, takže sme sa stretávali vonku len pri bežných prechádzkach, pri kočikovaní. Občas sme si chodili opekať, hrávali sme volejbal. Dnes si tu každý žije ten svoj život. Aj keď sa robí niečo okolo paneláku, stretnú sa vždy len tí istí traja ľudia... V porovnaní s dneškom sme boli v začiatkoch Drieňovej družnejší, viac sme sa poznali a žili sme možno bohatší susedský život.

Ste spokojní so životom na Drieňovej?

Žije sa nám tu veľmi dobre. Za posledné roky sa zlepšila občianska vybavenosť. Síce nám chýba nemocnica, ale sú tu ihriská pre deti, lavičky, obchody. Zažili sme tu naozaj krušné časy, a preto to vieme porovnať. Dnes sa tu už žije dobre, ale popravde, ak by sme to mali celé absolvovať znovu, už by sme sa na to asi nedali.

Zuzana Paškayová

Ako si spomínate na život v Štiavnici alebo v jej okolí? Podelite sa s nami na: kultura@banskastiavnica.sk

Veci si ma nájdu...

Sandra Kuhnová žije v Banskej Štiavnici od roku 2010. Spolu s manželom Igorom tu vychovávali svoje štyri deti. Pracuje ako učiteľka anglického jazyka na Strednej odbornej škole služieb a lesníctva. Radi by sme Vám ju však predstavili predovšetkým ako speváčku skupiny Hausband. Jej dnešnú zostavu popri Sandre a Igorovi Kuhnovi, ktorý hrá na gitare, dopĺňajú Maťo Mojžiš (bicie), Martin Jánošík (klávesy), Jožko Sivák (basgitara) a Peter Fuchs (trubka).

Sandra sa na pódiu premieňa na charizmatičnú bytosť, ktorá magnetizuje svojim smotanovo zafarbeným hlasom a najmä osobnou výpoveďou. Práve v tom tkvie to kúzlo. Jej hudba a texty vychádzajú z jej vnútra, z toho, čo prežíva a cíti. Dokáže pritiahnúť pozornosť prostredníctvom pocitov zhmotnených do slov, ktoré rezonujú so svetom navôkol. Pravdepodobne je to výsledok jej dozrievania, či už do podoby krásnej ženy, láskavej matky a dobrej priateľky.

V pokračovaní nášho miniseriálu o banskoštiavnických "prindyšoch" by sme Vám ju chceli predstaviť v trochu poetickerej podobe a poodhaliť kúsok z jej prežívania a myšlienok:

"Spievala som odjakživa. Akonáhle sa v škole zjavil nejaký spevácky zbor, hneď som tam chcela byť. Ale nikdy som sa nezúčastnila ničoho naozaj významného. Až keď "Bez-mocná hŕstka" nahrávala album "Platňa pre bezmocné deti", spoluvymyslela a zaspievala som tam jednu pesničku. Nahrávať vo veľkom štúdiu Slovenského rozhlasu so špičkovými hudobníkmi bol silný zážitok. Zatúžila som byť speváčkou. Snívala som o tom, ako budem slávna a úspešná a predstavovala som si ako dávam interview... Ale nič moc som pre to nerobila. Vlastne som nemala o čom rozprávať, lebo mi chýbalo niečo, čo by som asi nazvala obsah.

Kedysi sa mi zdalo, že deti a rodina mi bránia v rozlete a tvorbe. Dnes si myslím, že bez nich by som pravdepodobne nič nevytvorila. Minimálne by som bola omnoho egoistickejšia potvora.

Keď potom začali prichádzať deti, celkom ma to pohltilo a zdalo sa mi, že už sa mi nikdy nič poriadne nepodarí. Zdalo sa mi, že mi deti bránia v sebarealizácii. A práve vtedy začali prichádzať prvé verše piesní. Cestou z obchodu, na ihrisko mi začali neoblomne vyhrávať v hlave. A potom som ich začala trochu hľadať aj sama. Ale viac je to o tom, že ku mne jednoducho prichádzajú.

Cítim vďačnosť za svojich rodičov, svoje deti, partnera a kamarátov a všetko, čo mám, lebo dnes sa mi to nezdá také samozrejmé ako kedysi. Okamihy blízkosti a bezpečia, ale aj podporu a porozumenie dnes vnímam ako dary.

foto, zdroj: Sandra Kuhnová

Väčšina pesničiek, ktoré máme v repertoári sú moje, hudba je tiež z väčšiny moja. Ostatní hudobníci mi pomáhajú dať piesňam konečnú podobu, vytvoriť aranž a formu. Napriek tomu to necítim tak, že som ich autorom. Nápad akoby mi odniekiaľ samé prichádzali, akoby cezo mňa pretiekli. Z mojej strany nešlo o nejakú snahu urobiť pesničku. Skôr len odzrkadľovali to, čo sa dialo okolo mňa a vo mne. Niekedy som sama tým veciam nerozumela. Prichádzali v krátkych kúskoch, postupne sa vyskladávali a spolu začínali dávať zmysel.

Je dôležité pracovať a snažiť sa, ale je dôležité aj žiť, len tak, na chvíľu sa na všetko vykašľať. Lebo niekedy to nie je len o tom urputnom snažení, ale aj o šťastí.

To, čo zažívam a prežívam sa dostáva do mojich pesničiek. Z hudobnej stránky je veľmi dobré, že sa naša kapela rozrástla o toľkých členov. Každý z nás môže do hudby priniesť to svoje, a to mi dáva možnosť učiť sa od ostatných a hudobne napredovať. Čo sa týka textov, tie sú naozaj veľmi osobné. Myslím, že je to aj tým, že u mňa nastal posun v mojich ambíciách. Kedysi som totiž veľmi chcela

niečo dosiahnuť, až pokým som nepochopila, že mi vlastne vôbec nejde o ten úspech. Samozrejme, ak sa dostaví, nebudem sa brániť! Viac mi ale záleží na tom, že sa môžem s kapelou zahrať, že sa spolu zasmejeme a je nám spolu dobre. Zistila som, že keď to nie je naozajstné a úprimné, tak tomu nedokážem uveriť. Ak by som chcela vytvoriť nejakú pesničku na efekt, len preto, aby sa páčila, tak to u mňa nefunguje, neviem to robiť. Môžem robiť iba to, čo cítim a čo ku mne samo prichádza.

Dobrá vec na starnutí je, že sa mám radšej ako kedysi. A aj ľudí mám radšej ako kedysi. Dokážem ich lepšie oceniť a nemám pocit, že musím tak veľmi súťažiť.

Mala som to šťastie, že som nejaký čas bola žiačkou skvelej pani učiteľky Lukrécie Bílkovej. A tá mi raz povedala: "Hudba je radosť. Aj keď je smutná, aj keď je veselá – má v nej byť radosť." Myslím, že tá radosť je kľúčom ku všetkému. A tak sa snažím "hľadať rady a skúmať znamenia", aby som prinášala tú radosť sebe aj ostatným."

Text zostavila Zuzana Paškayová

**Občas sa mi zdá,
že som stratená,
tak vzdialená od všetkých
svojich snov.
Ale, kto tie sny sníva
už neviem viac.**

**Hľadám rady, skúmam znamenia,
skúšam uhádnuť,
čo nebo pre mňa chystá.**

**Chvíľu mrak,
a chvíľu jasné slnko
mi cestu osvetlí.
A ja sa dívam, ako sa
všetko stále mení.
A uverím, na chvíľu uverím, že**

**veci si ma nájdu,
šaty si ma oblečú,
cesty ma povedú tam
kam mám ísť.**

Text piesne Veci
Autor Sandra Kuhnová

Wuačkowec z BŠ Hills

Vašo Šimko sa venuje hudbe od roku 2012 a vystupuje pod menom Wuačkowec. Jeho doménou je hip-hop a rap. Je viac-menej solitérom, nezastrešuje ho žiadne vydavateľstvo alebo producent, ktorý by mu umožnil ísť ľahšou cestou k úspechu. Ľahšou, ale i menej slobodnou. Pre prílohu Almázia nám poskytol krátky rozhovor o svojich hudobných aktivitách:

Ako vzniká Tvoja hudba, čo ťa inšpiruje?

Je to rôzne. Väčšinou vzniká spontánne. Niekedy mám obdobie, keď dlhšie nenapíšem ani slovo, inokedy som za týždeň schopný napísať niekoľko textov. Ak tomu chcem trochu pomôcť, hľadám si hudbu na internete, u rôznych mladých producentov, ktorých sledujem alebo s nimi spolupracujem. Snažím sa pritom zachytiť emóciu alebo vyjadriť situáciu, tému, ktorá by sa mi k hudbe hodila. Zapisujem si nápady a následne to celé upravujem a komponujem tak, aby to zapadlo do hudby a do mojej predstavy. Najradšej mám, keď môžem tvoriť spontánne. No stáva sa tiež,

že s niekým spolupracujem a vec musím dokončiť na termín. Vtedy je to trochu iné.

Čo tvorba hudby obnáša a s kým pritom spolupracuješ?

Píšem si texty, pracujem na výslednom aranži a zvuku danej skladby. Ku videoklipom robím scenáre, dramaturgiu a režírujem si ich. Samozrejme, nepracujem úplne sám. Momentálne nahrávam a spolupracujem s Dodom Klimkom, ktorý je úžasný nielen ako producent, ale aj ako človek. Mám skvelého kameramana Mareka Garaia, ktorý je výborný strihač a sme spolu dobre zohratí. Obaja prichádzajú s dobrými nápadmi a majú vplyv na celkový výsledok. Plus sú tu Adam Pižurný a Tomáš Straka. Vedia priniesť nový pohľad, inšpiráciu a posúvajú veci dopredu.

Akým spôsobom šíriš svoju hudbu?

Spočiatku som svoje demo nahrávky rozdával kamarátom a známym, alebo som ich šíril cez internet a prostredníctvom koncertov. Teraz som sa rozhodol robiť to inak. Keď u Doda v štúdiu dokončím skladbu a som s ňou už naozaj spokojný, buď na ňu urobím klip, alebo ju hneď vypustím medzi ľudí. Znamená to, že si skladby nezbieram na to, aby som z nich urobil CD. Radšej ich hneď zverejním.

Kam by si sa rád časom posunul?

Mám samozrejme sen, že sa jedného dňa dostanem pod nejaký rešpektovaný hip-hopový "label", ktorý by mi mohol celú produkciu zastrešiť. Prípadne časom založím vlastný. Mnohé by mi to uľahčilo. A ak nie, tak nie, čo sa má stať, to sa stane. Vesmír to vždy nejako zariadi.

V Štiavnici Ťa už ľudia registrujú a poznajú, máš svojich fanúšikov. Ako sa prezentuješ verejne?

Za tie roky, čo sa hudbe intenzívnejšie venujem, si ma už ľudia začali všímať. Poznajú ma majitelia podnikov, ľudia z mestskej kultúry i bežní ľudia. Vďaka tomu robievam verejné koncerty alebo koncerty v podnikoch, pozývajú ma i na súkromné akcie.

Podobný projekt sa má uskutočniť aj v rámci pripravovaného projektu Mesto kultúry 2019. Vieš nám už dnes prezradiť, čo sa chystá?

Ide o hudobný workshop pre deti a mládež. Bude sa odohrávať na Šobove, ale pozvaní budú všetci zo Štiavnice. Zámerom je ukázať, ako tvorím hudbu, malo by to byť teda sčasti náučné. Chcel by som ich niečo naučiť o hip-hope a jeho

Minulý rok v decembri si urobil koncert na Šobove. Aký si tam mal ohlas?

Mal som z toho úžasný pocit. Mojim zámerom bolo šíriť tam hudbu a radosť. Poznám množstvo ľudí zo Šobova, s niektorými z nich som vyrastal. Bola tam fantastická atmosféra. Ľudia boli naozaj vďační. Ani si nepamätám, kedy som naposledy zažil koncert, kde by si to ľudia takto užili. Deti, mladí aj dospelí, všetci tancovali, spievali, nadšene sa zapájali. Chvilami som mal pocit, že ma ani domov nepustia.

foto, zdroj: Wuačkowec

kultúre. Zároveň by som z nich chcel dostať ich vlastnú kreativitu a využiť ich spontánnosť. Mohlo by sa to diať formou hry, tak, aby ich to bavilo a tešili sa z toho, že spolu niečo vytvoríme. Výsledkom by mala byť spoločná skladba a videoklip. Nebude to však iba o mne, súčasťou akcie bude i workshop tanca a koncert českého hosta, ktorého meno zatiaľ neprezradím.

Za rozhovor ďakuje
Zuzana Paškayová

Almázia

Špeciálna príloha pri príležitosti kandidatúry
Banskej Štiavnice na titul Mesto kultúry 2019.

Zodpovedný redaktor: Zuzana Paškayová
Autori príspevkov: Z. Paškayová, S. Pastoreková, S. Kuhnová

Návrh designu: I. Palečková, Grafické spracovanie: M. Sisková
Vydavateľ: Mesto Banská Štiavnica.

Samostatne nepredajné.

Hlavný partner
projektu

Tento projekt bol podporený z verejných zdrojov poskytnutých Fondom na podporu umenia. Príloha reprezentuje výlučne názor autorov a fond nezodpovedá za obsah publikácie.